

15 SEPT. 2017

Arbeidstilsynet - Direktoratet for
Postboks 4720 Sluppen
7468 TRONDHEIM

Vår referanse: 17/00965-4
Arkivkode: 0
Saksbehandler: Gry Brandshaug Dale
Deres referanse:
Dato: 14.09.2017

Høring om endringer i arbeidsmiljøforskriftene

Det vises til høringsbrev av 29. mai 2017 fra Arbeidstilsynet, med frist for svar 15. september 2017. KS har i første rekke kommentarer til forslaget om at psykisk skade skal omfattes av begrepet «alvorlig skade» i ny bestemmelse i forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 14-8.

Innledning

Hensikten med forslaget om å forskriftsfeste begrepet «alvorlig skade» i ny bestemmelse i § 14-8, er å tydeliggjøre arbeidsgivers meldeplikt ved arbeidsulykker. I arbeidsmiljøloven (aml.) § 5-2 heter det at arbeidsgiver straks og på hurtigste måte skal varsle Arbeidstilsynet og nærmeste politimyndighet dersom arbeidstaker omkommer eller blir alvorlig skadet ved en arbeidsulykke.

Aml. § 5-2 er en videreføring av den tidligere bestemmelsen i § 21 i lov om arbeidervern og arbeidsmiljø av 1977. I forarbeidene til denne bestemmelsen (Ot.prp. nr. 3 (75-76) s. 113), uttales det følgende: *Som alvorlig skade i lovens forstand vil måtte anses enhver skade som etter arbeidsgiverens skjønn vil medføre varig eller lengre tids arbeidsudyktighet.*

Behovet for utfyllende forskriftsregulering begrunnes med at Arbeidstilsynet erfarer underrapportering av alvorlige personskader forårsaket av arbeidsulykker. Underrapporteringen forklares hovedsakelig av manglende kjennskap til meldeplikten i aml. § 5-2, men også ved at arbeidsgiver ikke har kjennskap til når en skade skal karakteriseres som alvorlig.

Arbeidstilsynet mener den foreliggende veilederen med «ni-punktslisten» ikke har økt antallet meldinger i nevneverdig grad. Omfanget av rapportering av ulykker i dag gir ikke Arbeidstilsynet tilstrekkelig datatilgang for utarbeidelse av statistikk som bakgrunn for risikobasert virksomhet. En annen begrunnelse som blir trukket fram er at Arbeidstilsynet mener mange arbeidsgivere slipper unna ansvar, og at tilsynet oppnår en bedre håndhevingsmulighet ved at flere rapporterer skader.

Arbeidstilsynet foreslår på denne bakgrunn forskriftsregulering av arbeidsgivers varslings- og meldeplikt i ny bestemmelse i forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 14-8. Det foreslås at begrepet «alvorlig skade» også omfatter psykiske skader. Tilsynet ber spesielt om høringsinstansenes innspill på hvor den nedre terskelen for varslingsplikt av psykiske skader bør ligge, og imøteser også konkrete innspill til utforming av bestemmelsen.

KS støtter i hovedsak forslaget om forskriftsregulering av begrepet «alvorlig skade», herunder at psykiske skader også bør innlemmes, men har følgende kommentarer:

Til forslaget bokstav g) Bevissthetstap

Punktene 1 og 6 fra den gamle listen (Pkt. 1. Hodeskade/hjernerystelse med tap av bevissthet og/eller andre alvorlige konsekvenser og Pkt. 6. Bevissthetstap på grunn av arbeidsmiljøfaktorer som f.eks. oksygenmangel), er slått sammen i nytt punkt; g) bevissthetstap. Det bes om at det gis eksempler knyttet til begrepet «bevissthetstap».

Spesielt om psykiske skader

Arbeidstilsynet foreslår i bokstav j) «*akutt psykisk skade eller psykiske ettervirkninger som kan oppstå som følge av dramatiske hendelser som arbeidstaker selv har blitt utsatt for eller vært vitne til*» i listen over alvorlig skade som skal meldes til Arbeidstilsynet.

Den foreslåtte definisjonen er vanskelig å forstå, og dermed vanskelig å gjøre gode vurderinger ut fra. Defineres for eksempel «akutt psykisk skade» eller «psykiske ettervirkninger» som psykiske diagnoser? Viser begrepet til forløpet på det som senere kan bli definert som en diagnostisk lidelse? Burde dette spesifiseres i forhold til funksjonsnivå knyttet til utførelsen av arbeidsoppgaver og daglig fungering, eller er tap av funksjonsevne et så komplisert vurderingstema at det ikke er hensiktsmessig?

Arbeidstilsynet nevner i sin høringsuttalelse at også angst og depresjon, i tillegg til PTSD (Post Traumatisk Stress Disorder), kan oppstå som psykiske skader og ettervirkninger etter en hendelse. Angst og depresjon er, i motsetning til PTSD, sykdommer som er svært utbredt i befolkningen og det vil være vanskelig å kunne vurdere kausal sammenheng ved eventuell vurdering av skade.

Forslaget til utforming av bestemmelsen innebærer ingen konkretisering av begrensende faktorer. Vurderingen overlates til den enkelte melder, eller som loven beskriver: *arbeidsgivers skjønn*. En kan dermed se for seg at det blir meldt flere hendelser, men også at like hendelser blir meldt ulikt:

- Vurderingen av om hendelsen er dramatisk blir subjektiv.
- Vurdering av om det foreligger akutt psykisk skade eller psykiske ettervirkninger er subjektiv og overlates til arbeidsgiver, som ikke nødvendigvis innehar fagkompetanse på dette området.

Folketrygdloven § 13-3 inneholder beskrivelse av forhold som begrenser hva som skal oppfattes som yrkesskade:

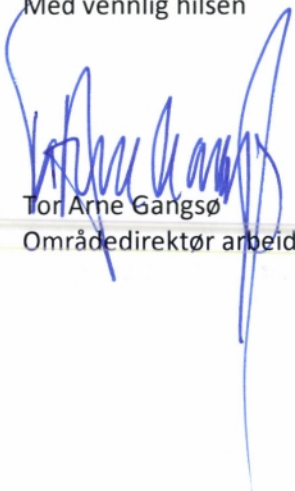
- Plutselig og uventet ytre hending, eller
- en konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommende arbeid

KS foreslår på bakgrunn av ovennevnte:

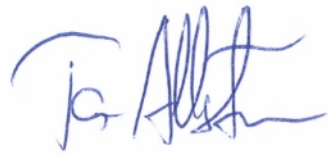
- En begrensning i forskrift i form av presisering av tidsaspekt. Det er mer intuitivt å anse en dramatisk hendelse som utløsende eller som årsak til en akutt psykisk reaksjon når den er i nær tidsmessig relasjon til den.
- Konkretisering av hva som regnes som dramatisk hendelse i forskrift, for eksempel ved å legge til liknende ordlyd som i lov om folketrygd - påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommende arbeid.
- Mer presis formulering (tidsfesting) av *lengre tids arbeidsudyktighet*, gjerne sett i sammenheng med lov om folketrygdlov og lov om yrkesskadeforsikring.

- For å redusere subjektive forskjeller i meldingspraksis kan forskrift presiseres, og det kan lages veiledning til forskrift. Det foreslås derfor å vurdere å spesifisere hva som regnes som psykisk skade eller ettervirkninger i forskrift eller veiledning. For eksempel: psykisk skade (for eksempel akutt belastningslidelse eller PTSD) som konsekvens av alvorlige hendelser som:
 - storulykker
 - død
 - vold og trusler
 - mobbing, trakassering m.v.
- Arbeidstilsynet ber departementet vurdere en endring i ordlyden i aml. § 5-2 for å presisere at alvorlig skadet også omfatter alvorlige psykiske ettervirkninger.

Med vennlig hilsen

Tor Arne Gangsø
Områdedirektør arbeidsliv

Tor Allstrin
Avdelingsdirektør